

**YÜKSELEN PİYASA EKONOMİLERİ VE BRICS, MIST, KIRILGAN BEŞLİ ÜLKE
GRUPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ****THE EVALUATION OF RISING MARKET ECONOMICS, BRICS, MIST, FRAGILE
FIVE COUNTRY GROUPS****Ahmet ŞERBETÇİ**DR Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme
Anabilim Dalı, Kahramanmaraş/Türkiye**Doç.Dr. Mahmut YARDIMCIOĞLU**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü,
Kahramanmaraş/Türkiye**ÖZET**

Ülkelerin ekonomik durumları ve seyirlerinde, kendi içsel faktörlerinin önemli olduğu kadar, uluslararası faktörlerin ve etkileşiminde yüksek derecede belirleyici nitelikte olduğu bilinmektedir. Dünyanın maruz kaldığı yüksek hızdaki küreselleşme, ülkelerin ekonomik durum ve seyirlerindeki uluslararası belirleyicilik faktörünü hayati bir seviyeye çıkarmıştır. Mevcut küresel yapı, tüm bünyenin etkilendiği ekonomik bir sırayetle birlikte etkinin her biri arasında farklı hassaslıkta yaşandığı çeşitli katmanlar ve alt gruplar sistemini doğurmuştur. Bu katmanlar ve alt gruplar sistemi, gelişmekte olan ve gelecekte gelişmiş ülkelerin önüne geçebilecek gruplar olarak Yükselen Piyasa Ekonomileri içersinden BRICS ve MIST ülke ligleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca BRICS ve MIST grubuna dahil olmasıyla birlikte yüksek enflasyon, zayıflayan büyüme oranları, dış ticaret açıkları, dolaylı yatırımlara olan yüksek bağımlılıkları ve 2013 yılında para birimlerinin ABD Doları karşısında aşırı değer kaybetmesi sebebiyle Brezilya, Endonezya, Güney Afrika, Hindistan ve Türkiye ülkeleri Kırılgan Beşli adıyla bu grubun içinde ortaya çıkan başka bir ülke grubudur. Söz konusu bu gruplara dahil olan ülkelerin uluslararası ekonomik etkileri nasıl karşıladıkları ve bu etkilerin mali yapılarına olan sırayeti kendi ekonomik durum ve seyirleri açısından hayati bir önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükselen Piyasa Ekonomileri, BRICS, MIST, Kırılgan Beşli**ABSTRACT**

It is a well known fact that the international factors and interaction have significant effects on a country's economic wellbeing along with the internal factors.

Rapid globalization increases this level of significance, brought by the international factors. Current global context creates a system of various economic layers and sub-groups that impacts the overall economy. This system of layers and sub-groups includes BRICS and MIST countries, which have the potential to outpace developed economies.

Along with the BRICS and MIST, countries like Brazil, Indonesia, South Africa, India and Turkey emerge as a new group called "Fragile Five" due to high inflation, low growth rates, trade deficits, high dependency on foreign investment and devaluation of the local currencies.

The way that these economies interact with international economic developments and effects on their fiscal structures hold a great significance on economic wellbeing.

Keywords: Rising Market Economics, BRICS, MIST, Fragile Five**1. GİRİŞ**

Bugün dünyanın finansal piyasaları arasında temelleri 1960'lı yıllara dayanan, bir entegrasyon süreci yaşanmaktadır. Telekomünikasyon ve bilgi teknolojilerindeki gelişmelerden faydalanan finansal kurumlar geniş bir yelpazeye yayılan finansal araçlar ve teknikler geliştirmişlerdir. Bu arada hükümetler piyasa katılımcılarının işlemlerini sıkı olarak kontrol etmekten vazgeçmişler ve uluslararası faaliyetlerin liberalizasyonunu hızlandırmışlardır. Sonuç dünya çapında entegre bir piyasaya dayanan bir finansal sistem olmuştur.

Gelecek yıllarda küresel ekonomik ve finansal aktörlerin ülkeler bazında değişikliğe uğrayacağı öngörülmüştür. Uygulamada olan uzun dönem planlarıyla ekonomik ve demografik problemlerini çözerek GSMH’de artış gösterip ülke vatandaşlarının refahını arttırmak için gayret içerisinde olan ülkelerin gelecekte gelişmiş ülkeler sınıfına katılacağı ve bir kısmının da mevcut gelişmiş ülkelerin önüne geçebileceği düşünülmektedir. Gelişme eğilimi içerisinde olan geleceğin muhtemel gelişmiş ülkeleri bugün yükselen piyasa ekonomileri adı ile anılmaktadır. Yükselen piyasa ekonomileri ilk kez 1981 yılında Uluslararası Finans Kurumu adına (International Finance Corporation-IFC) Antonie W. Van Agtmael tarafından kullanılmış bir kavramdır. Adil olmayan gelir dağılımı, zayıf endüstriyel yapı, sosyal altyapı ve aşırı nüfus gibi birçok problemi çözebilmek için gayret içerisinde olan, bu problemlerle ilgili uzun dönemli planlar yapan, bu planları uygulayabilen ve bu faaliyetler sonrasında GSMH’de artış kaydeden ülkeler yükselen ekonomiler olarak adlandırılmaktadır.

Yükselen piyasa ekonomileri arasında bulunan ülkeler sahip oldukları benzer ekonomik karakteristiklere göre çeşitli ülke gruplarını oluşturmaktadırlar. BRICS, MIST ve Kırılgan Beşli gibi ülke grupları ekonomik ve sosyal yapılarındaki benzerlikler ve gelişme konusunda gösterdikleri kararlılık sebebiyle yükselen piyasa ekonomileri içerisinde oluşmuş gruplardır. 2001 yılında Goldman Sachs yönetim kurulu başkanı, ekonomist Jim O’Neill tarafından hazırlanan raporda 2050 yılına gelindiğinde Brezilya, Rusya, Çin ve Hindistan’ın dünya ekonomisinin önde gelen aktörleri haline geleceğini savunulmaktadır. Bu dört ülkenin baş harflerinin kullanılmasıyla oluşturulan kelime sonucu İngilizce tuğla anlamına gelen BRIC terimi ortaya çıkmıştır. Daha sonra Güney Afrika’nın da katılımı ile grubun ismi BRICS olarak yenilenmiştir. Ayrıca BRICS grubunun küresel krizlerin etkilerini azaltmak ve kısa dönemli sermaye ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kurdukları gruba aynı ismi taşıyan bir kalkınma bankası da bulunmaktadır. BRICS grubunu açıklayan Goldman Sachs’tan Jim O’Neill Şubat 2011’de geleceğin lider piyasa ekonomileri olarak gördüğü Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiye ülkelerinin baş harflerinin kullanılmasıyla oluşan MIST ülkeler grubundan da bahsetmiştir. Bu dört ülkenin kalabalık nüfusu, küresel GSYH’den en az %1’lik pay almaları ve hepsinin de G-20 üyesi olması gibi ortak özellikleri bulunmaktadır. Bununla birlikte BRICS ülkelerine nazaran MIST ülkeleri birbirlerine daha çok benzemektedirler. Ayrıca Morgan Stanley’de orta düzey bir kur analisti olarak çalışan James K. Lord’un bir araştırma notunda Brezilya, Hindistan, Güney Afrika, Endonezya ve Türkiye ülkelerini "Kırılgan Beşli" olarak adlandırılarak bu ülkelerin FED’in tahvil alımı politikasındaki değişiklikten en çok etkilenen ülkeler olduğu anlatılmış ve dolar karşısında olumsuz yönde en çok etkilenecek para birimlerine sahip oldukları açıklanmıştır.

Bu çalışmanın amacı gelişmekte olan ve gelecekte gelişmiş önemli ülkelerin önüne geçebileceği açıklanan Yükselen Piyasa Ekonomileri, BRICS, MIST ve Kırılgan Beşli ülke grupları hakkında ayrıntılı bilgiler verilerek tahlil edilmesi ve önemli ekonomik göstergeler ışığında değerlendirilmesidir.

2. YÜKSELEN PİYASA EKONOMİLERİ

Yükselen piyasa ekonomileri ilk defa 1981 yılında Uluslararası Finans Kurumu adına (International Finance Corporation-IFC) Antoine W. Van Agtmael tarafından ortaya atılmış bir kavramdır (Gürsoy ve Eroğlu, 2016:17). Ülkedeki adil olmayan gelir dağılımı, zayıf endüstriyel, sosyal altyapı ve aşırı nüfus gibi birçok problemi ortadan kaldırmak için reformlar yapmaya karar veren, bu konuda uzun dönemli planlar oluşturan, bu planları uygulamaya koyan ve bu faaliyetler sonrası kişi başına GSMH da artış kaydeden ülkeler yükselen ekonomi olarak adlandırılmaktadır. Yükselen ekonomiler ve gelişmekte olan ülkeler ekonomik ve sosyal yapılarındaki benzerliklere rağmen, gelişme konusundaki kararlılıkları ve ülke vatandaşlarının refahlarını arttırmadaki başarılarıyla birbirlerinden ayrılmaktadır. Her yükselen ekonomi, gelişmekte olan ülke olarak adlandırılabilen, fakat her gelişmekte olan ülke yükselen ekonomi sınıfına dahil edilmemektedir (Çivi ve Çavuşgil, 2001:117-118).

Yükselen ekonomiler için tam bir liste vermek oldukça zordur. Farklı kurum ve kuruluş tarafından farklı kriterler baz alınarak yapılan sınıflandırmalarda birçok ülke yükselen ekonomi olarak sınıflandırılmaktadır (Halisçelik, 2015:53). Örneğin, Morgan Stanley’in Yükselen Piyasa Ekonomileri Endeksi grubunda (The MSCI Emerging Market Index) 21 (Brezilya, Şili, Kolombiya, Peru, Meksika, Çek Cumhuriyeti, Mısır, Macaristan, Fas, Polonya, Rusya, Güney Afrika, Türkiye, Çin, Hindistan, Endonezya, Kore, Malezya, Filipinler, Tayvan, Tayland) ülke yer alırken; S&P Global Geniş Piyasa Endeksi (The S&P Global BMI)’inde 19 (Brezilya, Şili, Çin, Çek Cumhuriyeti, Mısır, Macaristan, Hindistan, Endonezya, Malezya, Meksika, Fas, Peru, Filipinler, Polonya, Rusya, Güney Afrika, Türkiye, Tayvan, Tayland) ülke bulunmaktadır. Bununla birlikte yükselen ekonomileri gelişmiş ve ikincil düzeyde yükselen ekonomiler olarak kategorize edilen FTSE Küresel Borsa Endeksi (FTSE Global Equity Index Series, Country Classification)’inde ise 22 (Brezilya, Çek Cum., Macaristan, Malezya, Meksika, Güney Afrika, Tayvan, Polonya ve Türkiye; Secondary Emerging: Çin,

Şili, Kolombiya, Mısır, Hindistan, Endonezya, Fas, Pakistan, Peru, Filipinler, Rusya, Tayland ve Birleşik Arap Emirliği) ülke yer almaktadır. Ayrıca literatürde gelişen piyasalar ya da yükselen piyasalar tanımlanırken yapılan sınıflandırmalarda Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in dahil olduğu BRIC ekonomileri veya Güney Afrika ve Türkiye'nin dahil edildiği BRICS ve BRIC-T (T-BRIC) ekonomileri de kullanılmaktadır (Elmas vd. , 2011:223-224).

Tablo 2.1. Yükselen Ekonomi Ülkeleri Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (\$) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	774.775.356.126	788.862.935.212	823.256.641.370	798.781.754.067	717.879.788.567
Brezilya	2.614.573.170.732	2.460.658.440.428	2.465.773.850.935	2.417.046.323.842	1.774.724.818.900
Şili	250.832.362.674	265.231.582.124	277.078.709.135	258.733.363.812	240.796.388.429
Kolombiya	335.415.156.702	369.659.700.376	380.191.881.860	378.416.020.534	292.080.155.633
Peru	171.724.325.698	192.605.185.354	201.150.658.576	201.021.342.537	189.111.139.010
Meksika	1.171.187.519.661	1.186.598.324.462	1.261.981.728.469	1.298.175.699.756	1.143.793.184.190
Çek Cumhuriyeti	227.948.564.357	207.376.427.021	209.402.444.996	207.818.330.724	185.156.359.571
Mısır	236.001.858.960	276.353.323.880	286.011.230.726	301.498.960.052	330.778.550.717
Macaristan	140.091.591.853	127.321.135.030	134.680.475.648	139.294.565.101	121.715.203.208
Fas	101.370.474.295	98.266.306.615	106.825.649.872	109.881.398.475	100.593.283.697
Polonya	528.828.473.066	500.344.281.382	524.214.789.308	545.158.979.236	477.066.454.437
Rusya	2.034.007.406.354	2.154.067.053.238	2.231.826.797.008	2.052.806.729.652	1.331.207.745.853
Güney Afrika	416.418.862.156	396.342.265.530	367.593.603.381	351.304.928.727	314.571.945.857
Çin	7.572.554.360.443	8.560.546.868.812	9.607.224.248.685	10.482.371.325.325	11.007.720.594.139
Hindistan	1.822.989.507.290	1.828.985.283.085	1.863.208.343.558	2.042.438.591.344	2.095.398.349.096
Endonezya	892.969.107.923	917.869.910.106	912.524.136.718	890.487.074.596	861.933.968.740
Güney Kore	1.202.463.682.634	1.222.807.195.712	1.305.604.981.272	1.411.333.926.201	1.377.873.107.856
Malezya	297.951.960.784	314.442.825.693	323.276.841.537	338.068.990.803	296.283.190.373
Filipinler	224.143.083.707	250.092.093.548	271.836.123.724	284.834.199.296	292.451.392.607
Tayland	370.608.559.050	397.290.682.075	419.888.628.523	404.320.038.916	395.168.025.882

Yükselen Ekonomi Ülkeleri'nin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla rakamlarına bakıldığında Çin, Brezilya, Rusya, Hindistan, Güney Kore ve Meksika'nın yüksek değerleriyle diğer ülkelerden ayrıldıkları görülmektedir. Endonezya, Türkiye, Polonya ve Güney Afrika da bu ülkeleri takip eden değerlere sahiptir. Tabloda ülkeler bazındaki yıllık değerlerin artış ve azalış gösterdiği yalnız birbirlerine yakın rakamlarla bir istikrara sahip olduğu görülmektedir. Ancak Rusya ve Brezilya'nın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın yıllar itibarıyla kademeli olarak etkili bir düşüş yaşadığı görülmektedir ve tablodaki en sert düşüşü de Rusya yaşamıştır.

Tablo 2.2. Yükselen Ekonomi Ülkeleri Yabancı Yatırım (\$) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	16.182.000.000	13.284.000.000	12.384.000.000	12.523.000.000	16.957.000.000
Brezilya	101.157.817.518	86.606.502.981	69.181.422.947	96.894.980.842	75.074.564.670
Şili	23.443.915.104	28.457.041.225	19.362.460.837	22.342.201.009	20.457.232.419
Kolombiya	14.647.755.354	15.039.372.277	16.208.677.908	16.324.501.690	11.732.229.174
Peru	7.664.946.687	11.917.886.685	9.297.768.037	7.884.539.124	7.817.116.455
Meksika	24.552.124.428	20.548.026.979	46.902.707.366	26.947.953.856	32.056.499.819
Çek Cumhuriyeti	4.188.736.491	9.433.199.805	7.357.578.653	8.088.661.930	2.478.529.275
Mısır	-482.700.000	2.797.700.000	4.192.200.000	4.783.200.000	6.884.800.000
Macaristan	10.506.179.880	10.618.888.829	-3.772.123.439	12.596.679.635	-2.624.332.820
Fas	2.521.362.081	2.841.954.371	3.360.909.924	3.525.625.590	3.252.913.902
Polonya	18.485.000.000	7.358.000.000	795.000.000	19.776.000.000	14.067.000.000
Rusya	55.083.630.000	50.587.560.000	69.218.890.000	22.031.320.000	6.478.400.000
Güney Afrika	4.139.289.123	4.626.029.122	8.232.518.816	5.791.659.020	1.575.170.030
Çin	280.072.219.150	241.213.868.161	290.928.431.467	268.097.181.064	249.858.920.111
Hindistan	36.498.654.598	23.995.685.014	28.153.031.270	34.576.643.694	44.009.492.130
Endonezya	20.564.938.227	21.200.778.608	23.281.742.362	25.120.732.060	20.054.270.304
Güney Kore	9.773.000.000	9.495.900.000	12.766.600.000	9.273.600.000	5.042.000.000
Malezya	15.119.371.191	8.895.774.251	11.296.278.696	10.619.431.770	10.962.721.673
Filipinler	2.007.150.725	3.215.415.155	3.737.371.740	5.739.574.024	5.835.259.235
Tayland	2.473.685.996	12.899.036.061	15.935.960.663	4.975.455.660	9.003.516.296

Yükselen Ekonomi Ülkelerine bulunulan Yabancı Yatırım değerlerine bakıldığında Çin ve Brezilya yüksek değerleriyle ciddi bir farklılık göstermektedir. Rakamlarda artış veya dalgalanma yaşayan ülkelerin olduğu görülmektedir. Ancak Güney Afrika, Rusya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'nin sahip oldukları 2015 yılı değerleri önceki yıllarla kıyaslandığında istenmeyecek bir düşüşe maruz kaldıkları görülmüştür. Türkiye'ye bakıldığında ise 2011 den sonra yaşanan düşüşün sabit seviyede tutularak 2015 yılında artışa dönüştürüldüğü görülmektedir.

Tablo 2.3. Yükselen Ekonomi Ülkeleri İthalat Miktarları (\$ Thousand) (www.trademap.org, 31.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	240.841.676	236.545.141	251.661.250	242.177.117	207.206.509
Brezilya	226.243.409	223.149.128	239.620.905	229.060.056	171.446.212
Şili	74.693.536	80.066.781	79.172.798	72.344.339	63.037.576
Kolombiya	54.674.822	58.087.854	59.381.197	64.027.610	54.057.599
Peru	37.891.038	42.162.931	43.321.710	42.193.570	38.104.614
Meksika	350.842.806	370.751.407	381.210.149	399.976.864	395.232.221
Çek Cumhuriyeti	150.813.416	139.726.824	142.525.808	153.225.461	140.716.186
Mısır	62.282.017	69.865.552	66.666.449	71.337.744	74.361.267
Macaristan	101.369.997	94.266.239	98.661.803	103.110.997	90.374.309
Fas	44.262.937	44.789.782	45.186.368	46.191.743	37.545.666
Polonya	209.191.546	191.430.112	205.613.793	216.687.292	189.696.474
Rusya	306.091.490	316.192.918	314.945.095	286.648.777	182.781.965
Güney Afrika	102.698.696	104.144.311	103.441.284	99.892.738	79.590.945
Çin	1.743.394.900	1.818.199.200	1.949.992.300	1.958.021.300	1.681.670.816
Hindistan	462.402.791	488.976.378	466.045.567	459.369.464	390.744.731
Endonezya	177.435.550	191.690.908	186.628.631	178.179.340	142.694.804
Güney Kore	523.887.545	519.691.165	515.560.844	525.563.837	436.547.721
Malezya	187.573.009	196.196.619	205.813.525	208.823.429	176.174.598
Filipinler	63.692.684	65.349.781	65.705.431	67.718.869	70.153.466
Tayland	228.483.302	247.575.852	250.708.238	227.931.507	202.030.063

Yükselen Ekonomilerin Gerçekleştirdikleri ithalat rakamlarına bakıldığında Çin, Güney Kore, Hindistan, Meksika ve Rusya'nın en yüksek değerlere sahip oldukları görülmektedir. Bu ekonomileri sırasıyla Türkiye, Tayland, Brezilya, Polonya izlemektedir. Tabloya bakıldığında Yükselen Ekonomilerin nerdeyse tamamında 2014 ten 2015 geçildiğinde ithalat rakamlarının düştüğü görülmektedir. Tabloda en düşük ithalat değerlerine sahip Yükselen Ekonomi Ülkesinin de Peru olduğu görülmüştür.

Tablo 2.4. Yükselen Ekonomi Ülkeleri İhracat Miktarları (\$ Thousand) (www.trademap.org, 31.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	134.906.869	152.461.737	151.802.637	157.610.158	143.850.376
Brezilya	256.038.702	242.579.776	242.178.054	225.098.405	191.126.886
Şili	81.437.589	77.965.383	76.684.108	76.639.248	63.360.064
Kolombiya	56.953.516	60.273.618	58.821.870	54.794.812	35.690.767
Peru	46.386.022	46.366.536	42.568.899	38.459.251	33.244.872
Meksika	349.326.582	370.706.658	379.949.273	396.881.846	380.600.857
Çek Cumhuriyeti	162.391.721	156.422.743	161.524.152	174.279.452	157.194.123
Mısır	31.582.439	29.417.006	28.779.409	26.812.196	21.967.323
Macaristan	111.216.834	103.006.014	107.729.976	112.196.295	100.166.502
Fas	21.649.934	21.417.184	21.965.433	23.815.816	22.036.820
Polonya	188.105.090	179.603.599	203.847.918	214.476.794	194.461.157
Rusya	516.992.618	524.766.421	527.265.919	497.833.529	343.907.652
Güney Afrika	107.946.318	98.872.228	95.111.531	90.612.104	69.631.083
Çin	1.898.388.400	2.048.782.200	2.209.007.300	2.342.343.000	2.281.855.922
Hindistan	301.483.250	289.564.769	336.611.389	317.544.642	264.381.004
Endonezya	203.496.619	190.031.839	182.551.754	176.036.194	150.282.258
Güney Kore	561.396.686	548.760.724	559.648.708	573.091.134	526.900.733
Malezya	226.992.682	227.449.500	228.316.107	234.134.977	200.210.872
Filipinler	48.042.129	51.995.224	56.697.803	61.809.755	58.648.083
Tayland	228.823.973	229.544.513	228.527.440	227.572.764	210.883.579

Yükselen Ekonomi Ülkelerinin ihracat rakamlarına bakıldığında Çin'in sahip olduğu değerlerle en yüksek ihracat rakamlarına sahip olduğu ve diğer ülkelere ciddi bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Güney Kore,

Rusya ve Meksika ihracat rakamlarıyla Çin'i takip eden diğer ülkelerdir. Tabloya bakıldığında Güney Afrika, Rusya, Mısır ve Endonezya'nın ihracat rakamlarında yıllar itibariyle düşüş yaşadığı görülmüştür. Türkiye'nin ise 2012 yılında gerçekleştirdiği artışı 2014 yılına kadar sürdürdüğü ve 2015 yılında düşüş yaşadığı görülmektedir.

Yükselen ekonomilerin karakteristik özellikleri şunlardır (Karataş ve Deviren, 2007:165-166):

- ✓ Büyüme hızlarının yüksek olması,
- ✓ Kişi başına düşen gelirlerin hızla artış göstermesi.
- ✓ Ekonomilerinin yüksek dışa açılma oranlarına sahip olması,
- ✓ Dünya ticaret hacmi içerisindeki paylarının gittikçe artış göstermesi,
- ✓ Dolaysız yabancı sermaye yatırımlarını çekmedeki başarıları,
- ✓ Sanayi sektörlerinde dünya enerji tüketiminin yarısından fazlasını tüketilmesi,
- ✓ Dünya döviz rezervlerinin %75'ine sahip olmaları,
- ✓ Ekonomik yapıda sermaye lehinde değişmelerin ortaya çıkması,
- ✓ Bilim ve teknoloji alanına çok yoğun yatırım yapmaları,
- ✓ Küresel ekonomiyle bütünleşme derecelerinin yüksek olması,
- ✓ Uzun vadeli gelişme stratejileri uygulamaları,
- ✓ İstikrarlı ve güvenli bir ekonomik ortama sahip olmaları,
- ✓ Beşeri sermaye yatırımlarına ağırlık vermeleri,
- ✓ Devletin ekonomide teşvik edici rolünün ön plana çıkması,
- ✓ Toplumun üretimde artışı sağlayıcı kültürel değerlere sahip olması.

3. BRICS

Yirmi birinci yüzyılla birlikte siyasal gelişmelerin yanı sıra, küresel ekonomik düzende de önemli bir değişim süreci yaşanmaya başlamıştır. Özellikle ekonominin üretim yapısında, organizasyonunda ve dağılımında önemli değişimler oluşmuştur. Bu değişim süreci 2008 küresel kriziyle birlikte farklı bir boyuta dönüşmüştür. Son on yılın göstergelerine bakıldığında Batılı ülkelerin gerilediği, gelişmekte olan ülkelerin ise ön sıralara yükseldiği görülmektedir. Küresel ekonomide yoğun rekabet ortamında ortaya çıkabilecek sorunları gidermek ve çıkarlarını korumak adına dünya ekonomisine yön veren ülkeler, yeni oluşumlarla değişen koşullara uyum sağlamaya çalışmaktadırlar.

2000'li yılların başından itibaren ekonomisi hızla büyüyen, doğrudan yabancı yatırımların büyük bölümünü çeken ve küresel ekonomiyi etkileme gücü hızla artan ekonomiler farklı biçimde gruplandırılmaya başlamıştır. Bu gruplandırmalar içerisinde, ucuz emek ve buna bağlı olarak düşük üretim maliyeti nedeniyle yüksek büyüme fırsatı yaratan; doğrudan yabancı sermaye yatırımları çekebilen, ihracatını, döviz rezervlerini ve milli gelirini hızla arttıran; yaşanan ekonomik krizlerden daha az etkilenen dört ülke dikkatleri çekmiştir. Brezilya, Rusya Federasyonu, Hindistan ve Çin Halk Cumhuriyeti'nden oluşan bu dört ülke, 2001 yılında Goldman Sachs Yönetim Kurulu Başkanı, ekonomist Jim O'Neill tarafından (Narin ve Kutluay, 2013: 31-32) 2001' de hazırlanan bir raporda, 2050'ye kadar Brezilya, Rusya, Çin ve Hindistan'ın dünya ekonomisinin en önemli aktörleri haline geleceğini savunmuştur. "Building Better Global Economic BRICs" adını taşıyan bu rapor, BRIC terimiyle (Akgemci, 2011: 3) özünde hem bu dört ülkenin baş harflerini temsil etmekte, hem de İngilizcede tuğla anlamına gelen "BRIC" kelimesine gönderme yaparak günümüzde ortaya çıkan yeni bir ekonomik ve siyasal oluşumu tanımlamaktadır (Yalçınkaya ve Temelli, 2014: 202).

Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in giderek daha büyük birçok kutuplu güç haline gelmesiyle birlikte BRIC, küresel ekonomide son zamanlarda çokça duyulmaya başlanan bir kavram haline gelmeye başlamıştır. BRIC ekonomileri ve içinde Türkiye'nin de bulunduğu 11 yükselen ekonomi için "küresel ekonomiye hakim olacaklar" ve "piyasalar, o büyümeye ayak uydurmada bir meydan okumasıyla karşı karşıya" ifadeleri sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Bununla birlikte, yaşanan değişim sadece ekonomik gücün batıdan doğuya geçmesinden ibaret değildir. Çok kutuplu büyüme yaşanan bir dünyada, küresel ekonomik gücün de daha dengeli bir şekilde dağılımına şahit olunmaktadır (Erkan, 2012: 103).

Sağladıkları sağlam ekonomik büyüme ile BRIC (özellikle Çin ve Hindistan) giderek dünyada ekonomik alanda önemli bir role sahip olmaktadır. Dünya çapındaki finansal krize dalmış olan küresel ekonominin 2009 yılında %1,3 oranında daralma yaşayacağı tahmin edilirken Çin ve Hindistan ekonomilerinin %5,4 ila %7,5 oranında büyüme sağlayabileceği görülmüştür. Şu anda BRIC ekonomileri, bir araya geldiklerinde G6'nın toplam ekonomik hacminden %15 daha küçüktür yalnız 2025 yılında G6 ekonomileri, bir araya geldiklerinde BRIC ülkelerinin toplam ekonomik hacminin yarısından biraz daha fazla olacağı tahmin edilmektedir (Sheng-jun, 2011: 188). 2050 yılına kadar, bu ekonomilerin G7 ülkelerine yetişeceği tahmin edilmektedir. Bu ekonomileri

tanımlamada GSYİH'nın temel faktör olarak önemi, 2010 yılında, Güney Afrika'nın da bu gruba dahil edilmesiyle daha da artmıştır. BRICS ülkelerinin ihracata dayalı ekonomileri birbirlerinden farklılık göstermektedir. Brezilya, Rusya ve Güney Afrika, maden ve enerji ihracatçısı ülkelerdir. Ve geçtiğimiz on yılda, bu ürünlerin yükselen fiyatları, bu ülkelerin ekonomik gelişmelerine katkı yapmıştır (petrol ve doğal gaz, Rusya ihracatının %58'ini oluşturmaktadır). Çin, İmalat, Hindistan ise hizmet sektörlerindeki paylarını arttırabilmek amacıyla, işgücü maliyetlerini düşük tutma çabası içinde bulunmaktadır (Bal vd., 2014: 3).

BRICS, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra IMF ile Dünya Bankası ekseninde kurulan küresel finans düzenine karşı daha fazla söz hakkı kazanmak için kurulmuştur. BRICS ülkeleri dünya ekonomisinin yaklaşık beşte birini oluşturmaktadır. Adı geçen bu beş ülke, dünya nüfusunun önemli bir bölümünü temsil etmektedir. Bu uluslar arası grubun üye devletleri dünyadaki maden rezervinin %60'ına sahiptir. Aynı zamanda da dünyanın erzak deposu konumundadır. Dünyada ekilebilir toprakların yüzde otuz ikisine sahip olan BRICS ülkeleri, tahıl ürünlerinin yüzde kırkını üretmektedir. BRICS ülkeleri dünya gayrisafi yurtiçi hasılasının %21,1'ini (15,8 trilyon dolar) üretmektedirler. Son on yılda bu ülkelerin gayrisafi yurtiçi hasılası dört kattan fazla artarken, gelişmiş ülkelerde ise yalnız %60 oranında artış olmuştur. BRICS grubu üyesi ülkelerde dünya nüfusunun yüzde kırkı yani 2,9 milyar kişi yaşamaktadır. BRICS ülkeleri dünya toplam üretiminin önemli bir bölümünü gerçekleştirdikleri gibi aynı zamanda dünyadaki en önemli pazarını da oluşturmaktadırlar. Üye ülkeler arasındaki ticaret, son beş yılda yaklaşık iki kat artarak 2013'te 300 milyar doları aşmıştır (Ayar, 01.01.2017, www.sde.org.tr).

Tablo 3.1. BRICS Ülkeleri Yıllık Büyüme Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	3,9	1,9	3,0	0,1	-3,8
Rusya	4,3	3,5	1,3	0,7	-3,7
Hindistan	6,6	5,6	6,6	7,2	7,6
Çin	9,5	7,9	7,8	7,3	6,9
Güney Afrika	3,3	2,2	2,3	1,6	1,3

BRICS ülkeleri büyüme rakamlarına bakıldığında 2011'den 2014'e kadar en yüksek büyüme rakamlarına sahip olan ülkenin Çin olduğu görülmektedir. Yalnız 2015 yılı itibariyle Hindistan'ın %0,7'lik bir oranla Çini geçtiği ve Çin'in 2011'den 2015'e kadar kademeli olarak düşüş yaşadığı görülmüştür. Tabloya bakıldığında Hindistan haricindeki tüm ülkelerin büyüme oranında düşüş görülürken Hindistan'ın ise 2012 deki %1'lik azalışın ardından büyüme oranının artmaya başladığı ve bu yükselişin sürdürüldüğü görülmüştür. 2015 yılı itibariyle Güney Afrika %1.3 oranında bir büyüme yaşarken Brezilya ve Rusya ise (-) değerler görmüştür.

Tablo 3.2. BRICS Ülkeleri Yüksek Teknoloji İhracatı (\$) (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	8.414.889.217	8.820.260.626	8.391.851.904	8.228.775.226	8.848.309.553
Rusya	5.443.361.073	7.095.069.908	8.655.776.675	9.842.669.327	9.677.335.778
Hindistan	12.870.672.544	12.434.267.043	16.693.424.357	17.315.676.298	13.750.546.786
Çin	457.106.558.431	505.645.680.350	560.058.333.865	558.605.991.980	554.272.928.043
Güney Afrika	2.227.730.667	2.310.814.925	2.215.473.993	2.488.862.532	1.960.691.751

BRICS ülkeleri yüksek teknoloji ihracat rakamlarına bakıldığında Çin'in ciddi bir farkla en iyi değerlere sahip olan ülke olduğu görülmektedir. Hindistan, Rusya ve Brezilya Çin'i takip eden diğer ülkelerdir. Güney Afrika üye ülkeler arasında en düşük değere sahip olan ülkedir. Rusya ve Brezilya'nın yıllar itibariyle küçük dalgalanmalar yaşasalar da yükselişini devam ettirdiği görülmüştür.

Tablo 3.3. BRICS Ülkeleri İşsizlik Oranları (%) (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2010	2011	2012	2013	2014
Brezilya	7,9	6,7	6,1	6,5	6,8
Rusya	7,3	6,5	5,5	5,5	5,1
Hindistan	3,5	3,5	3,6	3,6	3,6
Çin	4,2	4,3	4,5	4,6	4,7
Güney Afrika	24,7	24,7	25,0	24,6	25,1

BRICS ülkeleri işsizlik oranlarına bakıldığında en yüksek değere sahip olan ülkenin çift haneli rakamlarla Güney Afrika olduğu görülmektedir. Brezilya ve Rusya, onu takip eden diğer ülkeler olsa da tek haneli rakamlara sahiptirler. Hindistan yıllar itibariyle işsizlik oranında yükseliş yaşamıştır fakat tablodaki en iyi değerlere sahip ülkedir.

BRICS ülkelerinin temel karakteristik özellikleri kısaca şöyle sıralanabilir; i) hızla artan nüfus, ii) hızla artan gelir ve buna bağlı olarak tüketimin artması, iii) doğal kaynak açısından zengin olmaları, iv) hızla ilerleyen teknolojik altyapı, v) gelişme düzeyi yüksek ülkeler olmaları, vi) insan sermayesinin yani bilim insanı, teknik donanımlı mühendislik ve deneyimli yöneticilerin olması. Tüm bu temel ortak özellikleri sayesinde bu ülkelerde üretim maliyetleri düşüktür. Bu sebeple yabancı dış yatırım çekiciliği vardır. Bu da hızlı büyüme fırsatı yaratmaktadır ve aynı zamanda döviz birikimleri de artmaktadır. Bu ülkeler nüfusta oldukça kalabalık ve zengin olmaları nedeniyle, doğrudan yabancı sermaye girişlerinin fazla yaşandığı ülkelerdir. Bu beş ülkenin kendi bölgelerinde ve dünyada çeşitli alanlarda öne çıkan ülkeler olmaları grubun önemini artırmaktadır. Dünya nüfusunun yaklaşık olarak %40'ına ve ekonomisinin %15'ine sahip olan bu beş ülke hızla gelişmekte olan ülkeler olmaları ile ön plana çıkmaktadır (Ayaydın ve Baltacı, 2012: 55).

Amerika, Avrupa ve Japon ekonomilerinde artış yaşanabilmesi için piyasa verimliliği ve küresel yatırımlar açısından genç nüfus popülasyonuna ihtiyaç vardır. Yaşlı nüfustan oluşan piyasalar ve endüstriyel ekonomiler sağlıklı bir ekonomi oluşturamayacaktır. Yüksek büyüme potansiyeli ve ihtiyaç duyulan gerekli yatırım fırsatları için BRIC gibi hızlı gelişen uluslara ve yüksek nüfus rakamlarına ihtiyaç vardır. Bu yüzden Amerika, Avrupa ve Japonya gibi ekonomiler gerekli yatırım fırsatları ve yüksek büyüme potansiyeli için yeterli ekonomiler değillerdir. Düşüncede Brezilya'lı, Hindistan'lı ve Çin'li gençler ABD'li, Avrupa'lı ve Japonya'lı yaşlı iş gücünü emekliye ayıracaktır (Atale, 2012: 19).

Tablo 3.4. BRICS Ülkeleri Nüfus Rakamları (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	200.517.584	202.401.584	204.259.377	206.077.898	207.847.528
Rusya	142.960.868	143.201.676	143.506.911	143.819.569	144.096.812
Hindistan	1.247.446.011	1.263.589.639	1.279.498.874	1.295.291.543	1.311.050.527
Çin	1.344.130.000	1.350.695.000	1.357.380.000	1.364.270.000	1.371.220.000
Güney Afrika	51.549.958	52.356.381	53.192.216	54.058.647	54.956.920

BRICS ülkeleri nüfus rakamlarına bakıldığında Çin ve Hindistan'ın açık ara en yüksek değerlere sahip olduğu görülmektedir. Bu iki ülkenin birbirlerine yakın rakamlarla nüfus artışlarını devam ettikleri ancak Hindistan'ın Çin'den daha yüksek nüfus artış hızına sahip olduğu görülmüştür. Çin ve Hindistan'ı sırasıyla Brezilya ve Rusya takip ederken Güney Afrika tablodaki en düşük değerlere sahip ülkedir. Tabloda ki üye beş ülkenin nüfusundaki ortak özelliğin yaşanan artış olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3.5. BRICS Ülkeleri Yıllık Nüfus Artış Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	0,95	0,94	0,91	0,89	0,86
Rusya	0,08	0,17	0,21	0,22	0,19
Hindistan	1,33	1,29	1,25	1,23	1,21
Çin	0,48	0,49	0,49	0,51	0,51
Güney Afrika	1,52	1,55	1,58	1,62	1,65

BRICS ülkeleri yıllık nüfus artış oranlarına bakıldığında en yüksek değere sahip olan ülkenin Güney Afrika olduğu ve onu yakın değerlerle Hindistan'ın izlediği görülmektedir. Güney Afrika ve Çin'in tablodaki nüfus artış oranlarının yıllar itibariyle yükseldiği görülmüştür. Rusya nüfus artış oranında dalgalanma yaşarken Brezilya ve Hindistan ise düşüş içerisinde bulunmaktadırlar.

Tablo 3.6. BRICS Ülkeleri Yıllık Eğitime Başlayan Kişi Sayısı (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2010	2011	2012	2013	2014
Brezilya	16.893.490	16.486.880	16.134.889	16.760.693	-
Rusya	-	5.318.323	5.514.819	5.651.730	5.725.528
Hindistan	138.413.840	137.746.816	139.869.904	141.154.752	-
Çin	101.018.624	99.707.840	99.540.480	98.870.816	95.107.120
Güney Afrika	7.024.368	6.957.432	7.004.482	7.063.849	7.195.183

BRICS ülkelerindeki yıllık eğitime başlayan kişi sayısına bakıldığında nüfusları ile doğru orantılı olarak en yüksek rakamlara sahip ülkelerin Hindistan ve Çin olduğu görülmektedir. Yalnız Hindistan'ın değerleri 2011 yılından sonra artış gösterirken Çin'in değerlerinde ise 2010 yılından buyana düşüş yaşandığı görülmektedir. Hindistan ve Çin'i sırasıyla Brezilya, Güney Afrika ve Rusya kısmen dalgalanan değerleriyle takip etmektedir.

BRIC ülkeleri hakkında çok sayıda çalışması bulunan Goldman Sachs'ın 2050 yılında dünyanın en büyük ekonomisinin Çin, üçüncü büyük ekonomisinin Hindistan dördüncü büyük ekonomisinin Brezilya ve altıncı büyük ekonomisinin ise Rusya olacağı öngörüsünde bulunmaktadır. Ayrıca Çin ve Hindistan'ın imalat ve

servis sektöründe, Brezilya ve Rusya'nın ise ham madde sektöründe küresel bir aktör olacakları tahmin edilmektedir. Son yıllarda BRIC ülkeleri dışında başka ülkelerinde uluslararası alanda “yükselen piyasalar” olarak adlandırılmaya başlanılmış ve bu ülkelerinde BRIC'e dahil edilme fikri ortaya atılmıştır. Özellikle Güney Kore, Güney Afrika, Meksika, Türkiye, Endonezya ve bazı Arap ülkeleriyle Doğu Avrupa ülkeleri bu kapsamda değerlendirilen ülkelerdir. Hangi ülke veya ülkelerin daha gelişen ve yükselen piyasalara sahip olduğu düşüncesi Aralık 2010 tarihinde Güney Afrika'nın BRIC'e dahil edilmesiyle şimdilik sonuçlanmış ve BRIC Güney Afrika'nın (South Africa) “S”ini alarak BRICS'e dönüşmüş oldu (Sandalcılar, 2012: 164).

3.1. BRICS Kalkınma Bankası

Washington uzlaşmasının getirdiği üç temel esasın - a) kamu harcamalarında kemer sıkma, b) kamu varlıklarının özelleştirilmesi, c) serbest piyasa ekonomisine geçilmesi – IMF ve Dünya Bankasının uluslar arası finans politikaları içerisinde 1980 ve 1990'lı yıllarda uygulanması, bir dizi ekonomik krizin birbiri ardına küresel düzeyde etki göstermesine neden olmuştur. Nitekim sadece 1990'ların ortasından 2000'li yılların başına kadar on ülkede Meksika (Şubat 1995), Arjantin (Nisan 1995 ve Mart 2000-Ocak 2003), Tayland (Temmuz 1997), Endonezya, Malezya, Filipinler (Kasım 1997-Ocak 1998 ve Ağustos 1998- Şubat 2000), Güney Kore (Aralık 1997), Rusya (Ağustos 1998), Brezilya (Aralık 1998) ve nihayet Türkiye'de (Aralık 1999-Şubat 2002) çok ciddi ekonomik krizler yaşanmıştır.

Bu krizlerin bir ortak yönü, kamu sektöründeki cari hesaplarda bir dengesizlikten ziyade, gelişmekte olan ve yükselen ekonomilere giren portföy sermaye akışının yarattığı özel sektör borçlanması ve menkul piyasalarına yatırılan yabancı “sıcak paranın” gayri menkul piyasasının çökmesiyle sermaye piyasalarından çekilmesi sonucu bu yatırımlara yüksek riskle kredi sağlayan bankaların iflas etmesi neden olmuştur. Ancak daha önemli bir özellik ise, piyasaların açılması ve çabukluğu ile piyasalara olan güvensizliğin yayılması ve finansal krizin diğer ekonomilere sirayet etmesiydi, Uluslar arası mali düzenin küreselleşmesinde IMF ve Dünya Bankasının kriz öncesi ve sonrasında takip ettiği makroekonomik politikalarıyla bu durumun meydana gelmesinde ve krizleri idaresindeki rolü eleştirilerin odağı haline gelmiştir.

Bretton Woods ile kurulan mevcut resmi finansal sistem içerisinde özellikle IMF tarafından malların, hizmetlerin, ve sermayenin ülkeler arasında pürüzsüz akışının sağlanamadığı ve küresel finansal istikrarın korunamadığı inancı hakim olmaya başlamıştır. Öyle ki “IMF'nin krizden etkilenen ekonomilerine krizi idare etmek ve kurtulmak için yardım etmekte etkisiz kaldığı ve hatta krizin daha da ağırlaşmasına” neden olan makroekonomik politikaları dayattığı hususunda görüş birliği ortaya çıkmıştır. Reform talepleri özellikle küresel finansal idare yapısı ve bunun içerisinde IMF ve Dünya Bankasının yapısı ve işleyişinde şeffaflık, IMF'nin ulusal ekonomileri gözlemlemesi, likidite yardımı, kredi yardımı koşulları üzerinde yoğunlaşmıştır. Ancak bu konularda batılı gelişmiş devletlerin mevcut uluslararası finansal düzeni reform konusundaki isteksizliği ve 2008-2012 yılları arasında önce ABD'de başlayan “subprime mortgage” (yüksek risk-yüksek faizli ev kredisi) krizi gelişmiş ekonomilerde yatırım bankalarının iflası ile küresel bir etki kazanarak, bunlardan kısa dönemli sermaye ithali ihtiyacı içerisinde olan veya Amerikan ve Avrupa piyasalarına mal ihraç etmekte olan yükselen ekonomilere de sirayet etmesi, doğu Asya'da bölgesel bir finansal yapılanmanın ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Erdem, 2016:315-316-317).

Brezilya, Rusya, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti (GAC) ve Hindistan'ın oluşturduğu BRICS ülkeleri 26-27 Mart'ta GAC'nin Durban kentinde “Unlocking Africa's Potential: BRICS and Africa Cooperation on Infrastructure,” konulu bir zirve gerçekleştirmişlerdir. Afrikalı liderlerin de katıldıkları bu zirvede alınan en önemli karar BRICS ülkeleri arasındaki işbirliğinin derinleştirilmesi ve diğer ülkelerdeki kalkınma ve altyapı projelerinin finanse edilmesi amacıyla ortak bir kalkınma bankası kurulması için girişimlerin başlatılması olmuştur (TMB, 2013:2). Mevcut küresel sistemde çeşitli açılardan rahatsızlık duyan ve BRICS olarak adlandırılan yükselen piyasa güçleri 15 Temmuz 2014 tarihinde yeni bir kalkınma bankası kurduklarını duyurmuşlardır (Yıldız, 2015:1).

BRICS ekonomilerinin kalkınma bankası kurma fikri 2012 yılında gündeme gelmiş fakat net bir anlaşma sağlanamamıştır. Buna karşın 2013 yılında Afrika'da yapılan 5. BRICS ekonomileri toplantısında anlaşma sağlanmış fakat detayları paylaşılmamıştır. Yapılan son toplantıda yeni kalkınma bankasının sermayesinin 100 milyar dolar olacağı, ve başlangıç sermayesi 50 milyar dolar olarak belirlenirken bunun üye ülkeler arasında eşit dağıtılacağı bu paranın altyapı yatırımlarını desteklemek amacıyla tahsis edileceği vurgulanmıştır. Geri kalan 50 milyar dolar ise üye ülkelerin ekonomik büyüklüğüne göre dağılmakla birlikte gelişmekte olan ekonomilerde oluşabilecek muhtemel kısa dönemli likidite sıkışıklığını gidermek amacıyla kullanılacaktır. Toplamda ise üye ülkelere düşen yükümlülük sırasıyla Çin 41 milyar dolar, Rusya, Brezilya ile Hindistan 18'er milyar dolar ve Güney Afrika 5 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Kurulacak yeni bankanın merkezinin

Şangay'da bulunacağı, en üst yöneticisinin Hintli olacağı ve bölge ofisinin Güney Afrika'da olacağı belirtilmiştir (TCKB, 2014: 5).

Normal olarak kalkınma bankaları, uzun vadeli ve (sermayesi büyük olduğu ve yüksek kredi derecesinin getirdiği avantajla ucuza borçlanabildikleri için) piyasaya göre düşük faizli proje kredisi veren bankalardır. BRICS Bank hem bu işlevi hem de IMF'nin ödemeler dengesi amaçlı destek verme işlevini üstlenecektir. Yani bir anlamda hem IMF hem de Dünya Bankası işlevini bir arada yürütecek. Altyapı projelerinin finansmanı Dünya Bankası'nın kalkınmayı destekleme işlevlerine, üye ülke paralarında küresel dalgalanmalar dolayısıyla ortaya çıkacak sıkıntıların giderilmesi ise IMF'nin ödemeler dengesi amaçlı işlevlerine fazlasıyla benzemektedir. Ülke paralarına destek üzere kurulan İhtiyati Rezerv Düzenlemesi'ne bakınca adeta Banka içine yerleştirilmiş IMF gibi bir yapı ortaya çıkmaktadır. Fonun adı bile IMF jargonuyla aynı paraleldir. Kurucu ülke sayısının 5 ile sınırlanmış olması da yine IMF ve Dünya Bankası'ndaki 5 atanmış üye ya da bu kuruluşların bağlı olduğu Birleşmiş Milletlerdeki veto hakkı bulunan 5 büyük üye çağrışımı yaptırmaktadır (Eğilmez, 10.01.2016, www.mahfielmez.com).

Bölgede büyük miktarlara varan sermaye altyapısı ihtiyacı ve altyapı finansmanında finansman açığının varlığı, Çin'i yeni bir banka kurulması için harekete geçirmiştir. Bölge ülkelerinde altyapının iyileştirilmesi ekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliği açısından son derece önemli bir konudur. Altyapı yetersizlikleri Bölge ülkelerinin ekonomik kalkınma sürecinde karşılaştıkları en önemli problemlerden biridir. Altyapı hem ekonomik aktivitenin verimlilik düzeyini belirleyen bir faktör olarak hem de yoksul insanların temel hizmetlere erişiminin artırılması için hayati bir önem taşımaktadır. Birçok bölgesel ve çok taraflı kalkınma bankası faaliyetlerine başladığında altyapı üzerine odaklanmıştır. Bunun en iyi örnekleri Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankasıdır. BRICS Kalkınma Bankasının ve AIIB'nin kuruluş gerekçeleri de altyapı ihtiyaçlarının karşılanması ve daha sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması olarak belirlenmiştir. Asya Kalkınma Bankasının (ADB) tahminlerine göre 2010-2020 dönemi için Asya Pasifik Bölgesi'nde 8 trilyon dolarlık bir altyapı yatırımına ihtiyaç bulunmaktadır (Yavilioğlu, 2016:10).

4. MIST

Küresel ekonomi politik sistemde soğuk savaş döneminin bitişinin ardından ivme kazanan ekonomik entegrasyon ve rekabet baskıları, 2008-2009 yıllarında ABD-Avrupa piyasalarından dünyaya yayılan Küresel Ekonomik Kriz sonrasında yeni ve yapısal bir dönüşümün kapılarını açmıştır. Dünya sisteminin yönetiminde ekonomik ve giderek siyasi ağırlığın Atlantik ekseninden başta Çin ve Hindistan olmak üzere BRICS ve MIST gibi yükselen güçlere doğru kaymakta olduğu yaygın biçimde ifade edilmektedir (Usul vd., 2013:13).

Tablo 4.1. MIST Ülkeleri Nüfus Rakamları (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Meksika	120.365.271	122.070.963	123.740.109	125.385.833	127.017.224
Endonezya	244.808.254	248.037.853	251.268.276	254.454.778	257.563.815
Güney Kore	49.779.440	50.004.441	50.219.669	50.423.955	50.617.045
Türkiye	73.517.002	74.849.187	76.223.639	77.523.788	78.665.830

MIST ülkeleri nüfus rakamlarına bakıldığında en yüksek değerlere sahip ülkelerin Endonezya ve Meksika olduğu görülmektedir. Bu iki ülkeyi sırasıyla Türkiye ve Güney Kore takip etmektedir. Üye ülkelerin tümünün yıllar itibariyle artan değerlere sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 4.2. MIST Ülkeleri Yıllık Nüfus Büyüme Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Meksika	1,46	1,41	1,36	1,32	1,29
Endonezya	1,31	1,31	1,29	1,26	1,21
Güney Kore	0,74	0,45	0,43	0,41	0,38
Türkiye	1,65	1,80	1,82	1,69	1,46

MIST ülkeleri yıllık nüfus büyüme oranlarına bakıldığında en yüksek değere sahip ülkenin Türkiye olduğu görülmektedir. Türkiye'yi sırasıyla Meksika ve Endonezya izlerken Güney Kore en düşük değere sahip ülkedir. Türkiye haricindeki tüm ülkeler 2011 itibariyle büyüme oranlarında düşüş yaşarken Türkiye ise 2013 sonrasında bu düşüşü yaşamaya başlamıştır.

Tablo 4.3. MIST Ülkeleri Yıllık Eğitime Başlayan Kişi Sayısı (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2010	2011	2012	2013	2014
Meksika	14.906.476	14.934.663	14.956.982	14.837.204	14.627.368
Endonezya	30.341.820	30.662.440	30.784.378	30.109.356	29.838.440

Güney Kore	3.306.192	3.139.568	2.958.873	2.791.144	-
Türkiye	6.635.156	6.580.999	6.429.549	5.593.910	-

MIST ülkeleri yıllık eğitime başlayan kişi sayısına bakıldığında nüfuslarıyla doğru orantılı olarak en yüksek değerlere sahip ülkelerin Endonezya ve Meksika olduğu görülmektedir. Bu ülkeleri sırasıyla Türkiye ve Güney Kore izlemektedir. Güney Kore ve Türkiye 2010 itibariyle değerlerinde düşüş yaşarken Meksika ve Endonezya 2012 sonrasında bu düşüşü yaşamaya başlamıştır.

Jim O'Neill'in BRICS ve MIST kısaltmalarını kullanmasından bu yana bu ülkelerin on yıl sonra 2020'den 2050'ye kadar G-7 (Almanya, ABD, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya, Kanada) ülkelerini değiştirmeye başlayacağı yönündeki düşüncelerinin artması dikkat çekmektedir. Birçok gelişmekte olan ülke, bir noktada dünya ekonomisinin "net değerinin" %50'sini temsil eden G-7 ülkeleri ile ilişkilendirilmesini çok prestijli bulmaktadır (Barker, 2013:1).

Şubat 2011'de BRICS oluşumunu gerçekleştiren Goldman Sachs'tan Jim O'Neill, Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiye'den oluşan MIST (Mexico, Indonesia, South Korea and Turkey) grubunun varlığını açıklamıştır. ABD'nin yatırım kuruluşlarından Probitas Partners de 2011 yılındaki raporunda MIST ülkelere yer vererek, bu ülkelerin gelecekte yükselen piyasa liderleri olarak görülebileceğini belirtmektedir (Narin ve Kutluay, 2013:37). Bu dört ülkenin ortak özellikleri kalabalık nüfusa sahip olmaları, her birinin küresel GSYH'den en az %1'lik pay almaları ve hepsinin de G-20 üyesi olmalarıdır. Güney Kore günümüzde gelişmiş ülkeler sınıflandırılmasına dahil iken diğer üçü halen gelişmekte olan ülkelerdir. Bununla beraber, BRICS ülkelere nazaran MIST ülkeleri birbirlerine daha çok benzemektedirler. Hepsi de G-20 üyesi olan bu ülkelerin aralarında ikili sorunlar, geçmişe dayalı anlaşmazlık veya rekabet bulunmamaktadır (Akgün ve Tekin, 2013:46).

BRICS ülkelerinin büyümesinin yavaşlamasından dolayı, BRICS teriminin kurucularından Jim O'Neill ulusların MIST'i ön plana çıkaracağını ifade etmektedir. BRICS ülkeleri çeşitli zorluklarla karşı karşıya bulunmaktadır ve bu durum yatırımcıları bu ülke stoklarından çıkmaya yöneltmiştir. 2001-2009 döneminde BRICS ülkelere para yatıran yatırımcılar, 2011'den itibaren BRICS stoklarından 15 milyar dolar çekmişlerdir. Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiye, gelecek onbir ülkeden (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye, Bangladeş, Mısır, Nijerya, Pakistan, Filipinler, İran ve Vietnam) türetilen bu ülkeler, ekonomik ve siyasi koşulları nedeniyle küresel ekonomi üzerinde büyük etkiye sahiptir. Birçok yatırımcı için, BRICS'den daha hızlı büyüyen MIST ülkeleri, yükselen yeni pazarlar olarak kabul edilmektedir. BRICS fonlarına yatırım yapmak bugün felaket olarak nitelendirilirken diğer yandan MIST ülkeleri büyümekte ve BRICS fonunu geride bırakmaktadır (Yılmaz ve Husain, 2012:2).

Tablo 4.4. MIST Ülkeleri Yıllık Büyüme Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Meksika	4,0	4,0	1,4	2,2	2,5
Endonezya	6,2	6,0	5,6	5,0	4,8
Güney Kore	3,7	2,3	2,9	3,3	2,6
Türkiye	8,8	2,1	4,2	3,0	4,0

2015 yılı MIST ülkeleri yıllık büyüme oranlarına bakıldığında en yüksek değerlere sahip ülkelerin Endonezya ve Türkiye olduğu görülmüştür. Güney Kore ve Meksika'nın da sırasıyla takip eden ülkeler oldukları görülmektedir. Yıllar itibariyle Meksika ve Türkiye'nin değerlerinde sert dalgalanmalar görülürken Güney Kore daha hafif dalgalanmalar yaşamıştır. Endonezya'nın ise 2011 sonrasında düşüşe geçtiği görülmüştür.

Tablo 4.5. MIST Ülkeleri İşsizlik Oranları (%) (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2010	2011	2012	2013	2014
Meksika	5,2	5,3	4,9	4,9	4,9
Endonezya	7,1	6,6	6,1	6,3	6,2
Güney Kore	3,7	3,4	3,2	3,1	3,5
Türkiye	11,9	9,8	9,2	8,7	9,2

MIST ülkeleri işsizlik oranlarına bakıldığında Türkiye'nin en yüksek oranlara sahip olan ülke olduğu görülmüştür. Türkiye'yi sırasıyla Endonezya, Meksika ve Güney Kore izlemektedir. Tüm üye ülkelerin işsizlik oranlarında hafif dalgalanmalarla birlikte genel itibariyle iyileşme yaşadıkları görülmüştür.

Tablo 4.6. MIST Ülkeleri Yüksek Teknoloji İhracatı (\$) (www.worldbank.org, 01.01.2017).

	2011	2012	2013	2014	2015
Meksika	40.795.383.584	44.021.894.972	45.418.666.690	49.402.709.617	45.780.911.356
Endonezya	5.727.738.147	4.962.402.547	4.818.332.512	4.980.582.046	-
Güney Kore	122.021.442.532	121.312.606.727	130.460.427.536	133.447.400.828	126.540.921.279
Türkiye	1.922.123.172	1.978.537.781	2.176.908.249	2.346.682.136	2.323.079.468

MIST ülkeleri yüksek teknoloji ihracatı rakamlarına bakıldığında en yüksek değerlere sahip ülkenin Güney Kore olduğu görülmektedir. Sırasıyla Meksika, Endonezya ve Türkiye Güney Kore'yi takip eden ülkelerdir. Tüm ülkeler sahip oldukları değerlerde yıllar itibariyle hafif dalgalanmalar yaşasalar da genel olarak artma eğilimindedirler.

MIST ülkelerinin birçoğu gibi Meksika'nın da gelecekteki büyümesi için güçlü bir demografik dayanağı vardır. Meksika gibi Endonezya da demografik dayanaklara sahip olup ayrıca coğrafyasından da faydalanmaktadır. 2009-2012 yılları arasında GSYİH olarak üç yıl üst üste %6'nın üzerinde büyüme kaydeden Güney Doğu Asya'nın en büyük ekonomisi olan ASEAN-Çin Serbest Ticaret Bölgesi'nin avantajlarından yararlanmaktadır. Endonezya ekonomisi küresel ekonomiye gerçekleşen büyüme oranları ve yüksek gideri ile bağlıdır. Emtia ve doğal kaynakların hakim olduğu ihracat pazarındaki Çin'in önemli rolünden dolayı, Çin ekonomisindeki yavaşlama halinde bu durumdan Endonezya ekonomisinin zarar görmesi beklenmektedir. Gelişmekte olan ekonomilerin en önemlilerinden biri olan Türkiye ekonomisi son 15 yılda tahmin edilemeyen bir gelişme yaşamıştır. Ayrıca Türkiye ekonomik gücünü etkileyen ve karakterize eden genç nüfusuyla bölgedeki diğer ekonomilerden ayrılmaktadır. Güney Kore MIST ülkeleri arasında ekonomik dinamizminden dolayı istisna teşkil etmektedir. Çünkü eğitim gören bir öğrenciden OECD'ye kadar herkes tarafından gelişmekte değil gelişmiş bir ekonomi olarak değerlendirilmektedir. 27.000\$ olan kişi başına düşen geliriyle, katma değeri yüksek imalatla desteklenen ihracata dayalı ekonomisiyle ve yolsuzluğa engel olan olgun siyasi kurumlarıyla Güney Kore pek çok kritere göre gelişmiş bir ekonomiye sahiptir. Ayrıca OECD üyesi olması ve yüksek GSYİH'sıyla sınıflandırmadaki diğer ülkelerden farklıdır. Türkiye İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'yla gelişmekte olan dört MIST üyesi ülkeden biridir. Türkiye 2007 de küresel krizden önce 220 milyar dolarlık doğrudan yatırım girişi ile yeni bir rekora imza atarak yabancı yatırımcılar için çok daha cazip bir hale gelmiştir. Türkiye'nin yatırımcılar için geniş ve doymamış bir pazarı bulunmaktadır. Nispeten yüksek işçilik maliyetlerine sahip olan Türkiye'nin ana ihracat kalemleri olan otomobil ve tekstil piyasası Asya'daki rakiplerinin baskısı altındadır. Yine de yüksek teknoloji yatırımları için Türkiye bir fırsattır (Çağlayan vd., 2013:260-261).

Günümüzde BRICS ve MIST ülkeleri, küresel krizle karşı karşıya olan en dinamik ülkeler olarak kabul edilmektedir. Merak edilen bir soru var ki BRICS ve MIST ülkelerinden beklenen büyümenin bilimsel ve teknolojik alanlarda da kanıtlanıp, karşılanabilecek olup olmamasıdır. Bu ülkelerin uluslararası bilim camiasına entegre olmaları ve gelecek yıllardaki pozisyonlarını güçlendirmek için yeteneklerini keşfetmeleri gerekmektedir (Mauleon ve De Filippo, 2013:1868).

5. KIRILGAN BEŞLİ

ABD ekonomisinin dünyada egemen ülke olması ve ABD ulusal para birimi olan doların uluslararası rezerv para olarak kullanılması dolayısıyla, ABD hükümeti ve ABD Merkez Bankası FED' in aldığı kararlar az gelişmiş, gelişen ve gelişmekte olan diğer ülke ekonomilerini de etkilemektedir.

Küreselleşmenin dünya ekonomileri üzerinde etkileri göz önünde bulundurulduğunda, mali sisteme yönelik kaygıların arttığı düşünülmektedir. Finansal krizlerin gerçekleşme sıklığı ve gelişmekte olan-gelişmiş ülke ekonomilerinin bu krizlerden etkilenme boyutlarının farklılığı, daha sık gerçekleşebilecek ve bulaşıcılık etkisi daha yüksek finansal krizlerin yaşanabilme olasılığını açıklar niteliktedir. Mali sermayenin dolaşım hızı, sıcak para hareketleri ile değerlendirildiği zaman krizlerin yıkıcı etkisi de artabilecektir (Erşin, 2014:43-44).

ABD ekonomisinin Küresel Finans Krizi'nin etkilerinden kurtulduğuna dair olumlu sinyallerin gelmesiyle birlikte FED parasal genişleme politikası çerçevesinde her ay düzenli olarak gerçekleştirdiği 85 milyar dolarlık tahvil alımlarını kademeli olarak azaltabileceğini ve faiz artırımına gidebileceğini seslendirmeye başladı. Dönemin FED başkanı Ben Bernanke 22 Mayıs'ta kongrede yaptığı konuşmada tahvil alımlarının azaltılma olasılığının yükseldiğini belirtti. Bu durum FED' in para musluğunu kademeli olarak kapatacağı anlamına geldiği için gelişmekte olan ülkelere kanalize olan parasal akımlar tekrar ABD'ye dönmeye başladılar. Daha önceden yatırımcıları BRICS ve MIST'e çekecek argümanlar ortaya atan küresel finans çevreleri, ABD'de faizlerinin artacağına sinyallerini alınca bu sefer bu ülkelerin zayıf yönlerini ortaya çıkarmaya başladılar. Yatırımcıların kafasındaki düşüncelerini tersine çevirecek yeni bir algı yönetimi hikâyesine ihtiyaç vardı. Bu

hikâyenin ortaya çıkması da çok gecikmeden gerçekleşti. Yatırım bankası Morgan Stanley’de orta düzey bir kur analisti olarak çalışan James K. Lord’un bir araştırma notunda (Ağustos 2013) Brezilya, Hindistan, Güney Afrika, Endonezya ve Türkiye’yi “Kırılgan Beşli” olarak adlandırarak bu ülkelerin FED’in tahvil alımı politikasındaki değişiklikten en çok etkilenen ülkeler olduklarının altını çizdi (Gür, 2014:2-3). Böylece para birimleri dolar karşısında en olumsuz derecede etkilenecek olanlar belirlenmiş olmuştur. Bu ülkelerin ortak noktası, onları uluslararası sermaye akımlarına bağımlı kılan yüksek cari açık seviyesi olarak gösterilmiş ve yüksek enflasyon, yüksek dış borç, sıcak paraya olan bağımlılık ve zayıflayan ekonomik aktivite nedeniyle para birimlerinin dolar karşısında hassasiyetlerinin yüksek olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla, bu dış ülkelerin finansman ihtiyaçlarında önemli artışlar olacağı ve FED’in para politikasını değiştirmesiyle gerekli dış finansman temininde zorlanacakları öngörülmüştür (TEPAV, 2015:7). Bu rapordan sonra birçok ekonomi sayfasında “Kırılgan Beşli” ülkelerinin baş harflerini simgeleyen BIITS kısaltması kullanılmaya başlanmıştır (Akel, 2015:76).

Tablo 5.1. Kırılgan Beşli Ülkeleri Ekonomik Büyüme Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	-0,1	7,5	3,9	1,9	3	0,1	-3,8
Hindistan	8,5	10,3	6,6	5,6	6,6	7,2	7,6
Güney Afrika	-1,5	3	3,3	2,2	2,3	1,6	1,3
Endonezya	4,6	6,2	6,2	6	5,6	5	4,8
Türkiye	-4,8	9,2	8,8	2,1	4,2	3	4

Kırılgan Beşli Ülkelerinin büyüme oranlarına bakıldığında Hindistan’ın en yüksek, Brezilya ve Güney Afrika’nın da en düşük rakamlara sahip olduğu görülmektedir. Türkiye’nin ise 2009 yılından sonra 2012 yılına kadar pozitif ve yüksek büyüme rakamlarına sahip olduğu görülmektedir. 2012 yılında yaşanan düşüşten sonra 2013 yılında gerçekleşen %2.1’lik artışın 2014 ve 2015 yılında küçük farklılıklarla korunduğu görülmüştür.

Tablo 5.2. Kırılgan Beşli Ülkeleri Enflasyon Oranları (%) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	7,3	8,4	8,3	7,8	7,4	6,9	8
Hindistan	6,1	9	8,5	7,9	6,2	3,3	1,1
Güney Afrika	7,5	6,4	6,5	5,3	6,6	5,7	4
Endonezya	8,3	15,3	7,5	3,8	5	5,4	4,2
Türkiye	5,3	5,7	8,6	6,9	6,2	8,3	7,4

Kırılgan Beşli Ülkeleri Enflasyon oranlarına bakıldığında genel itibariyle tümünde yaşanan dalgalanmalar açık bir şekilde görülmektedir. Yalnız Hindistan’ın 2009 dan sonra gerçekleşen %2,9’luk artışın ardından 2015’te %1.1’e kadar net bir düşüş yaşadığı görülmüştür. 2015 yılı itibariyle en yüksek enflasyon oranlarına sahip ülkeler sırasıyla Brezilya ve Türkiye’dir. Hindistan’da aynı yıl için en düşük enflasyon oranına sahip ülkedir.

Tablo 5.3. Kırılgan Beşli Ülkeleri Dış Borç Miktarları (\$) (www.worldbank.org, 29.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	404.046.105.000	440.514.543.000	483.766.051.000	556.921.499.000	543.399.361.000
Hindistan	334.399.295.000	392.625.128.000	427.296.379.000	457.552.597.000	479.558.646.000
Güney Afrika	116.929.482.000	144.958.642.000	139.789.842.000	141.102.928.000	137.887.377.000
Endonezya	219.619.159.000	252.555.417.000	265.452.855.000	292.969.232.000	308.539.944.000
Türkiye	305.015.656.000	336.738.668.000	389.220.698.000	400.874.005.000	397.923.067.000

Kırılgan Beşli Ülkelerinin dış borç miktarlarına bakıldığında Brezilya’nın en yüksek dış borç rakamlarına sahip olduğu görülmektedir. Rusya’yı da sırasıyla Hindistan ve Türkiye izlemektedir. Kırılgan Beşli ülkelerinin sahip olduğu dış borç miktarları genel itibariyle artış ve azalış içeren bir dalgalanma yaşarken Endonezya’da net bir artış görülmektedir. Güney Afrika ise en düşük dış borç miktarına sahip ülkedir.

Tablo 5.4. Kırılgan Beşli Ülkeleri Cari İşlemler Dengesi (\$) (www.worldbank.org, 31.12.2016).

	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	-76.970.398.410	-74.058.619.392	-74.788.011.142	-104.181.322.041	-58.882.206.539
Hindistan	-62.517.637.222	-91.471.245.846	-49.122.670.388	-27.314.281.993	-22.456.838.010
Güney Afrika	-9.318.829.767	-20.314.943.543	-21.638.455.476	-18.632.870.504	-13.644.089.913
Endonezya	1.685.068.008	-24.417.850.938	-29.109.199.017	-27.509.865.798	-17.696.532.364
Türkiye	-74.402.000.000	-47.961.000.000	-63.608.000.000	-43.552.000.000	-32.228.000.000

Kırılgan Beşli Ülkelerinin cari işlemler dengesine bakıldığında en düşük değere sahip olan ülkenin Brezilya olduğu görülmektedir. Türkiye ve Hindistan’da Brezilya’yı izleyen ülkelerdir. Endonezya ve Güney Afrika ise

en yüksek değerlere sahip ülkelerdir. 2011 yılı ile 2015 yılı arasındaki cari işlemler dengesi farkına bakıldığında Brezilya, Hindistan ve Türkiye'nin sahip olduğu değerlerde iyileşme görülürken, Güney Afrika ve Endonezya'nın değerlerinde bozulma olduğu görülmektedir.

Türkiye, 2014 yılı başında cari açık veren 5 ülkenin "Kırılgan Beşli" olarak adlandırılmasıyla kendisini olumsuz ekonomik gelişmelere gebe ülkeler kategorisinde buldu. Bu gruba daha sonra Arjantin, Rusya ve Şili de dahil edilerek "Kırılgan Sekizli" olarak anılmaya başlandı (Tunca, 2014:3).

Dikkat edilmesi gereken nokta, bu beş ülkenin kırılganlıkları iflas riski taşımalarıyla alakalı değildir. Hatta tersine kesinlikle Yunanistan tarzı bir erime ihtimalleri bulunmamaktadır. Yunanistan Avrupa Birliği ve IMF gibi küresel ajanslardan yardım isteminde bulunmuştur. Ve ayrıca bu durum özel bir konudur. Seçmenlerine vaat ettiği siyasi yükümlülükleri ortak bir para birimine katılmak ve vergi matrahına sahip olmaktır. Yunanistan krizinde tüm varlık sınıfları zarar gördüğünden dolayı finansal piyasasıyla ilgili saklanacak bir durum kalmamıştır. Ülkenin borsası kaybolmuş ve 2007'den 2012'ye kadar %90'dan fazla değer kaybetmiştir. Yunan tahvilleri borsa ile benzer şekilde faaliyet gösterdi ve mülkiyet önemli ölçüde satıldı, bankacılık sistemi iflasa itildi.

Kırılgan Beşli'nin kaderi benzer bir durumla yüzleşmek değildir. Anlatılmak istenen ülkelerin yüksek derecede yatırım çekmelerine rağmen para birimlerinin zayıfladığında ortaya çıkan piyasadaki güvenlik eksiklikleridir. Örneğin Güney Afrika Randı (Nominal Efektif Döviz Kuru) 2013'te %18,4 oranında zayıflamıştır ve 2014'te daha da gerilemiştir. Ancak Johannesburg Menkul Kıymetler Borsası Rand açısından tüm zamanların en yüksek değerini görmüştür. Ancak tahvillerde yüksek enflasyon beklentileri ve faiz oranlarının artması ihtimaline karşı zayıflamıştır. Bu durum, para birimini etkileyen makroekonomik dengesizliklerin tipik bir piyasa refleksidir.

Kırılgan Beşli için anlaşılması gereken, temerrütte bulunan ülkeler değil, makro ekonomik dengesizliklerini gidermekte olan ülkeler olduklarıdır. Böyle ekonomilerde tahvil ve risk taşıyan hisseler gibi menkul kıymetler, yatırımcı için tehlike arz eder haldedir. Bu konuyu tam olarak anlayabilmek için para biriminin, finansal piyasaların en önemli unsuru olduğu durumlarda farklı menkul kıymet ve finansal enstrümanların nasıl davrandığını bilmek gerekir (HART, 07.11.2016, issuu.com).

6. SONUÇ

Ülkelerin ekonomik durumları ve seyirlerinde, kendi içsel faktörlerinin önemli olduğu kadar uluslararası faktörlerin ve etkileşiminde yüksek derecede belirleyici nitelikte olduğu bilinmektedir. Dünyanın maruz kaldığı yüksek hızdaki küreselleşme, ülkelerin ekonomik durum ve seyirlerindeki uluslararası belirleyicilik faktörünü hayati bir seviyeye çıkarmıştır. 21. Yüzyıl içerisinde küresel ekonomik ve finansal sistemdeki egemen ülkelerin değişikliğe uğrayarak rollerini günümüzde büyüme içerisinde olan ve gelecekte önemli ekonomik aktörler haline gelecek ülkelere kaptırabilecekleri öngörülmektedir. Uyguladıkları kararlı uzun dönem planlarıyla ekonomik ve demografik problemlerini çözerek GSMH'de artış gösterip halklarının refahını arttırmak için gayret içerisinde olan ülkelerin gelecekte gelişmiş ülkeler sınıfında anılacağı ve bir kısmının da mevcut gelişmiş ülkeleri egale ederek önlerine geçeceği düşünülmektedir.

Adil olmayan gelir dağılımı, zayıf endüstriyel, sosyal yapı ve aşırı nüfus gibi problemler yaşayan ve bu sorunları ortadan kaldırmak için uzun dönemli planlar yaparak bu planların reforma dönüşmesi sonucu yaşanan olumlu gelişmeler sebebiyle GSMH'sinde artış olan ve olumlu ekonomik göstergelere sahip ülkeler için ilk defa 1981 yılında Uluslararası Finans Kurumu (International Finance Corporation-IFC) adına Antoine W. Van Agtmael tarafından yükselen piyasa ekonomileri terimi kullanılmıştır. Yüksek büyüme hızı, yüksek dışa açılma oranlarına sahip olunması, dünya döviz rezervlerinin %75'ine sahip olmaları, bilim ve teknoloji alanına yoğun yatırım yapıyor olmaları, uzun vadeli gelişme stratejisi uygulamaları, beşeri sermaye yatırımlarına ağırlık vermeleri ve devletin ekonomide teşvik edici rol oynuyor olması yükselen piyasa ekonomilerinin sahip olduğu ortak özelliklerdir.

Yükselen piyasa ekonomileri ülkeleri için önemli ekonomik göstergeler değerlendirildiğinde 2011-2015 yılları itibarıyla Çin, Brezilya, Rusya, Hindistan, Güney Kore ve Meksika ülkelerinin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın yüksek değerlere sahip olduğu ancak Rusya ve Brezilya'nın Gayri Safi Yurtiçi Hasıla açısından kademeli olarak etkili bir düşüş yaşadığı görülmüştür. Çin ve Brezilya ülkelerinin yükselen piyasa ekonomileri arasında en yüksek yabancı yatırım alan ülkeler olduğu, ayrıca Çin, Güney Kore, Hindistan, Meksika ve Rusya ülkelerinin de en yüksek ithalat rakamlarına sahip olduğu görülmüştür.

Mevcut küresel yapı, tüm bünyenin etkilendiği ekonomik bir sirayetle birlikte etkinin her biri arasında farklı hassaslıkta yaşandığı çeşitli katmanlar ve alt gruplar sistemini doğurmuştur ve benzer mali yapı ile davranışlara sahip, olumlu ekonomik göstergeleri olan gelişmekte olan ülkelere bazılarını kısaca BRICS ve MIST olarak

anılan Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika, Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiye ülkeleridir. Ayrıca BRICS ve MIST grubuna dahil olmasıyla birlikte yüksek enflasyon, zayıflayan büyüme oranları, dış ticaret açıkları, dolaylı yatırımlara olan yüksek bağımlılıkları ve 2013 yılında para birimlerinin ABD Doları karşısında aşırı değer kaybetmesi sebebiyle Brezilya, Endonezya, Güney Afrika, Hindistan ve Türkiye ülkeleri Kırılgan Beşli adıyla bu grubun içerisinde ortaya çıkmış başka bir ülke grubudur. Söz konusu bu liglere dahil olan ülkelerin uluslararası ekonomik etkileri nasıl karşıladıkları ve birbirlerine nasıl yansıttıkları kendi ekonomik durum ve seyirleri açısından hayati bir önem arz etmektedir. BRICS, MIST ve Kırılgan Beşli grupları benzer mali karakteristik yapılarıyla ve gelişmekte olan ekonomileriyle yükselen piyasa ekonomilerine dahildirler.

Yirmi birinci yüzyıla birlikte özellikle ekonominin üretim yapısında, organizasyonunda ve dağılımında önemli değişimler olmuştur. Bu değişim süreci 2008 küresel kriziyle birlikte farklı bir boyuta dönüşmüştür ve batılı ülkelerin gerileyerek gelişmekte olan ülkelerin ise ön sıralara yükseldiği görülmüştür. 2000'li yılların başından itibaren ekonomisi hızla büyüyen, doğrudan yabancı yatırımların büyük bölümünü çeken ve küresel ekonomiyi etkileme gücü hızla artan ekonomiler içerisinde Brezilya, Rusya Federasyonu, Hindistan ve Çin Halk Cumhuriyeti ucuz emek ve buna bağlı olarak düşük üretim maliyeti nedeniyle yüksek büyüme fırsatı yaratan; doğrudan yabancı sermaye yatırımları çekebilen, ihracatını, döviz rezervlerini ve milli gelirini hızla artıran ayrıca ekonomik krizlerden en az etkilenen ülkeler olarak dikkatleri çekmiştir. 2001 yılında Goldman Sachs yönetim kurulu başkanı, ekonomist Jim O'Neill tarafından hazırlanan "Building Better Global Economic BRIC" adını taşıyan raporda 2050'ye kadar Brezilya, Rusya, Çin ve Hindistan'ın dünya ekonomisinin en önemli aktörleri haline geleceğini savunmuştur. BRIC terimiyle özünde hem bu dört ülkenin baş harflerini temsil etmekte, hem de İngilizcede tuğla anlamına gelen "BRIC" kelimesine gönderme yaparak ortaya çıkan yeni bir ekonomik siyasal oluşumu tanımlamaktadır.

BRIC ekonomileri ve içerisinde Türkiye'nin de bulunduğu 11 yükselen ekonomi için piyasalara meydan okuyarak küresel ekonomiye hakim olacakları konusunda sıklıkla açıklamalar yapılmaya başlanmıştır. Bununla birlikte yaşanan değişim sadece ekonomik gücün batıdan doğuya geçmesinden ibaret değildir. Çok kutuplu büyüme yaşanan bir dünyada, küresel ekonomik gücün de daha dengeli bir şekilde dağılımına şahit olunmaktadır. BRIC ülkeleri haricinde başka ülkelerinde yükselen piyasalar olarak anılmasıyla birlikte bu gruba bir başka ülkenin daha dahil edilmesi düşünülmüş ve Güney Afrika'nın da katılımıyla grubun ismi BRICS olmuştur.

Günümüzde BRICS ekonomileri bir araya geldiklerinde G6'nın toplam ekonomik hacminden %15 daha küçüktür. Yalnız 2025 yılında G6 ekonomileri bir araya geldiklerinde ekonomik hacimlerinin, BRICS ülkelerinin toplam ekonomik hacminin yarısından biraz daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. 2010 yılında grubun önemi Güney Afrika'nın katılımıyla daha da artmıştır. BRICS ülkelerinin ekonomik karakteristiklerine bakıldığında Brezilya, Rusya ve Güney Afrika'nın maden ve enerji ihracatçısı ülkeler olduğu, Çin'in imalat Hindistan'ın ise hizmet sektörüyle dünya ekonomisi içerisinde pay sahibi olduğu görülmektedir.

BRICS, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra IMF ile Dünya Bankası ekseninde kurulan küresel finans düzenine karşı daha fazla söz hakkı kazanmak için kurulmuştur. BRICS ülkeleri dünya ekonomisinin yaklaşık beşte birini oluşturmaktadır. Adı geçen bu beş ülke, dünya nüfusunun önemli bir bölümünü temsil etmektedir. Bu uluslararası grubun üye devletleri dünyadaki maden rezervinin %60'ına sahiptir. Aynı zamanda da dünyanın erzak deposu konumundadır. Dünyada ekilebilir toprakların %32'sine sahip olan BRICS ülkeleri, tahıl ürünlerinin %40'ını üretmektedir. BRICS ülkeleri dünya gayri safi yurtiçi hasılasının %21'ine sahiptirler. Son on yılda bu ülkelerin gayrisafi yurtiçi hasılası dört kattan fazla artarken, gelişmiş ülkeler ise %60 oranında artış göstermişlerdir. BRICS grubu üyesi ülkelere dünya nüfusunun %40'ı yani 2,9 milyar kişi yaşamaktadır. Üye ülkeler arasındaki ticaret 2013 yılı itibariyle 300 milyar doları aşmıştır.

2011 yılından 2014 yılına kadar BRICS ülkelerinden en yüksek büyüme oranına sahip olan ülkenin Çin olduğu görülmektedir. Yalnız 2015 yılında Hindistan'ın %0,7'lik bir oranla Çin'i geçtiği ve aynı zamanda Çin'in 2011-2015 yılları itibariyle kademeli olarak bir düşüş yaşadığı görülmüştür. Yine 2011-2015 yılları itibariyle BRICS ülkelerinden en yüksek teknoloji ihracatını gerçekleştiren ülkenin diğerlerinden büyük bir farkla Çin olduğu görülmüştür. Aynı yıllar için BRICS ülkeleri içerisinde işsizlik oranında en yüksek değerlere sahip olan ülkenin Güney Afrika en düşük değerlere sahip olan ülkenin ise Hindistan olduğu görülmüştür.

Hızlı nüfus artışı ile gelir artışı ve buna bağlı olarak yükselen tüketim seviyesi, doğal kaynak açısından zenginlik, hızla ilerleyen teknolojik altyapı, yüksek gelişme düzeyi ve sahip olunan insan sermayesi BRICS ülkelerinin temel karakteristik özellikleridir. Tüm bu temel ortak özellikler üretim maliyetlerinin düşük

olmasına sebep olarak dış yatırım konusunda çekicilik oluşturmaktadır. Bu durum hızlı büyüme fırsatı sağlayarak döviz birikimlerini arttırmaktadır.

BRICS ülkeleri dünya nüfusunun yaklaşık olarak %40'ına ve ekonomisinin de %15'ine sahiptir. Yüksek büyüme potansiyeli ve ihtiyaç duyulan gerekli yatırım fırsatları için hızlı gelişen uluslara ve yüksek nüfus rakamlarına ihtiyaç duyulmaktadır. BRICS ülkeleri kalabalık nüfuslarıyla birlikte hızla gelişim gösterirken Amerika, Avrupa ve Japonya gibi ekonomiler yaşlanan nüfusları sebebiyle gelecek için yatırım fırsatları ve yüksek büyüme potansiyeli konusunda yeterli ülkeler olarak görülmemektedir. Hatta Brezilya'lı, Hindistan'lı ve Çin'li gençlerin ABD'li, Avrupa'lı ve Japonya'lı yaşlı iş gücünü emekliye ayıracağı düşünülmektedir. BRICS ülkeleri arasında en fazla nüfusa sahip ülkelerin açık ara Çin ve Hindistan olduğu görülmektedir. En yüksek nüfus artış oranına ise Güney Afrika ve ardından Hindistan'ın sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca 2010-2015 yılları itibariyle eğitime başlayan kişi sayısında Hindistan ve Çin'in en yüksek rakamlara, Rusya'nın ise en düşük rakamlara sahip olduğu tespit edilmiştir.

BRICS ülkeleri hakkında çok sayıda çalışması bulunan Goldman Sachs'ın 2050 yılında dünyanın en büyük ekonomisinin Çin, üçüncü büyük ekonomisinin Hindistan, dördüncü büyük ekonomisinin Brezilya ve altıncı büyük ekonomisinin ise Rusya olacağına dair öngörüsü bulunmaktadır.

BRICS ülkelerinin Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Durban kentinde gerçekleştirdiği "Unlocking Africa's Potential: BRICS and Africa Cooperation on Infrastructure" konulu bir zirve ile hem BRICS ülkeleri arasındaki işbirliğinin derinleştirilmesi için hem de diğer ülkelerdeki kalkınma ve altyapı projelerinin finanse edilmesi amacıyla ortak bir katılım bankası girişimlerine başlanmıştır. 15 Temmuz 2014 tarihi itibariyle de sermayesi 100 milyar dolar olan yeni bir kalkınma bankası kurduklarını duyurmuşlardır. Başlangıç sermayesi 50 milyar dolar olarak belirlenmiş ve üye ülkeler arasında eşit olarak dağıtılarak bu paranın altyapı yatırımlarını desteklemek amacıyla tahsis edileceği vurgulanmıştır. Geriye kalan 50 milyar doların ise üye ülkelerin ekonomik büyüklüğüne göre dağılmakla birlikte gelişmekte olan ülkelerde oluşabilecek kısa dönemli likidite sıkışıklığını gidermek amacıyla kullanılacağı açıklanmıştır. Normal olarak kalkınma bankaları, uzun vadeli ve piyasaya göre düşük faizli proje kredisi veren bankalardır. BRICS Bank hem bu işlevi hem de IMF'nin ödemeler dengesi amaçlı destek verme işlevini üstlenmiştir.

BRICS oluşumunu gerçekleştiren Goldman Sachs'tan Jim O'Neill, Şubat 2011'de bu kez Meksika, Endonezya, Güney Kore ve Türkiye'den oluşan MIST grubunun varlığını açıklamıştır. ABD'nin yatırım kuruluşlarından Probitas Partners de 2011 yılındaki raporunda MIST ülkelerine yer vermiş ve bu ülkelerin gelecekte yükselen piyasa liderleri olarak görülebileceğini belirtmiştir. Kalabalık nüfusa sahip olmaları, her birinin küresel GSYH'den en az %1'lik pay alması ve hepsinin de G-20 üyesi olması bu dört ülkenin ortak özellikleridir. Güney Kore günümüzde gelişmiş ülkeler sınıflandırmasına dahil iken diğer üçü halen gelişmekte olan ülkeler durumundadır. Bununla birlikte BRICS ülkelerine nazaran MIST ülkeleri birbirlerine daha çok benzemekte olup hepside G-20 üyesi olan bu ülkelerin aralarında ikili sorunlar, geçmişe dayalı anlaşmazlık ve rekabet bulunmamaktadır. Gelecekte ön plana çıkacak 11 ülke arasından (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye, Bangladeş, Mısır, Nijerya, Pakistan, Filipinler, İran ve Vietnam) seçilen MIST grubu ülkeleri, ekonomik ve siyasi koşullar nedeniyle küresel ekonomi üzerinde büyük etkiye sahiptir. Birçok yatırımcı için, BRICS'den daha hızlı büyüyen MIST ülkeleri, yükselen yeni pazarlar olarak kabul edilmekte ve BRICS fonunu geride bırakarak büyümektedir.

Endonezya ve Meksika MIST'in en yüksek nüfus rakamlarına sahip ülkeleridir. En yüksek nüfus artış oranına sahip olan ülkenin ise Türkiye olduğu tespit edilmiştir. Endonezya ve Meksika'nın nüfuslarıyla doğru orantılı olarak en yüksek yıllık eğitime başlayan kişi sayısına sahip olduğu görülmüştür. 2015 yılı itibariyle MIST ülkeleri arasında en yüksek büyüme oranına sahip ülkelerin Endonezya ve Türkiye olduğu tespit edilmiştir. En düşük büyüme oranına sahip olan ülkenin ise Meksika olduğu görülmüştür. MIST ülkeleri arasında en yüksek işsizlik oranına sahip ülke Türkiye'dir. İşsizlik konusunda en iyi durumda olan ülke ise Güney Kore'dir. Ayrıca Güney Kore grupta yüksek teknoloji ihracatı konusunda da en iyi rakamlara sahip ülkedir. Meksika, Endonezya ve Türkiye'nin ise sırasıyla yüksek teknoloji ihracatı bakımından Güney Kore'yi takip eden ülkeler olduğu görülmüştür.

Meksika'nın gelecekte büyümesini devam ettirebilmesi için gerekli demografik dayanağının bulunduğu belirtilmektedir. Meksika gibi Endonezya'nın da güçlü bir demografik dayanağı bulunmaktadır. Ayrıca bulunduğu coğrafyanın avantajlarından faydalanarak Güney Doğu Asya'nın en büyük ekonomisi olan ASEAN-Çin Serbest Ticaret Bölgesi'nden de yararlanmaktadır. Ancak Çin ekonomisinde oluşacak bir yavaşlamadan Endonezya'nın da zarar görmesi beklenmektedir. Gelişmekte olan ekonomilerin en önemlilerinden biride Türkiye'dir. Türkiye ekonomisi son 15 yılda tahmin edilemeyen bir gelişme yaşamıştır.

Ayrıca Türkiye ekonomik gücünü etkileyen ve karakterize eden genç nüfusuyla bölgedeki diğer ekonomilerden ayrılmaktadır. Türkiye aldığı yabancı yatırımlarla birlikte geniş ve doymamış pazarıyla özellikle yüksek teknoloji yatırımcıları için çok cazip bir piyasa konumundadır. Güney Kore ise gelişmekte değil gelişmiş bir ekonomi olması sebebiyle diğer MIST ülkeleri arasında istisna teşkil etmektedir. 27.000\$ olan kişi başına düşen geliri, katma değeri yüksek imalatla desteklenen ihracata dayalı ekonomisi ve yolsuzluğun pek yaşanmadığı olgun siyasi yapısıyla Güney Kore birçok açıdan gelişmiş ekonomi olarak değerlendirilmektedir.

ABD ulusal para birimi olan doların uluslararası rezerv para olarak kullanılması sebebiyle, ABD hükümeti ve ABD merkez bankası FED'in aldığı kararların az gelişmiş, gelişen ve gelişmekte olan diğer ülke ekonomilerini etkilediği görülmüştür.

ABD ekonomisinin Küresel Finans Krizi'nin etkilerinden kurtulduğuna dair olumlu sinyallerin gelmesiyle birlikte FED parasal genişleme politikası çerçevesinde düzenli olarak gerçekleştirdiği 85 milyar dolarlık tahvil alımlarını kademeli olarak azaltabileceğini ve faiz artırımına gidebileceğini seslendirmeye başlamıştır. FED başkanı Ben Bernante'nin 22 Mayıs 2012'de kongrede yaptığı konuşmada tahvil alımlarının azaltılma olasılığının yükseldiğinin belirtmesi FED'in para musluğunu kademeli olarak kapatacağı anlamına geldiği için gelişmekte olan ülkelere kanalizasyon parasal akımlar tekrar ABD'ye dönmeye başlamıştır. Bu durumun BRICS ve MIST ülkelerinin zayıf yönlerini ortaya çıkardığı düşünüldüğünde bu konuda küresel finans çevreleri tarafından değerlendirmeler yapılmaya başlanmıştır. Yatırım Bankası Morgan Stanley'de orta düzey bir kur analisti olan James K Lord'un bir araştırma notunda Brezilya, Hindistan, Güney Afrika, Endonezya ve Türkiye'yi "Kırılgan Beşli olarak adlandıran ve bu ülkelerin FED'in tahvil alımı politikasından en çok etkilenen ülkeler olduğunu açıklayan teorilerde bulunmaktadır. Para birimleri dolar karşısında en olumsuz derecede etkilenecek ülkelerin ortak özellikleri yüksek cari açık seviyesi, yüksek enflasyon oranı, yüksek dış borç, sıcak paraya olan bağımlılık ve zayıflayan ekonomik aktiviteler olarak açıklanmıştır. Bu sebeple Kırılgan Beşli ülkelerinin FED'in para politikasını değiştirmesi sebebiyle dış finansman temini konusunda zorlanacağı öngörülmüştür.

Kırılgan Beşli ülkeleri arasında 2009-2015 yılları itibarıyla en yüksek büyüme oranına sahip olan ülke Hindistan'dır. 2015 yılı itibarıyla en yüksek enflasyon oranlarına sahip ülkelerin ise Brezilya ve Türkiye olduğu görülmektedir. Kırılgan Beşli ülkeleri arasında en düşük enflasyon oranına sahip ülkenin Hindistan olduğu görülmüştür. En yüksek dış borç rakamına sahip olan ülkenin Brezilya en düşük dış borç rakamına sahip olan ülkenin ise Güney Afrika olduğu tespit edilmiştir. Kırılgan Beşli ülkeleri arasında cari işlemler dengesi açısından en düşük değere sahip olan ülke Brezilya'dır. Endonezya ve Güney Afrika ise en yüksek değerlere sahip olan ülkelerdir.

Türkiye 2014 yılı başında cari açık veren beş ülkenin "Kırılgan Beşli" olarak adlandırılmasıyla kendisini olumsuz ekonomik gelişmelere gebe ülkeler kategorisinde bulmuştur. Bu gruba daha sonra Arjantin, Rusya ve Şili'nin de dahil edilmesiyle "Kırılgan Sekizli" olarak anılmaya başlanmıştır. Yalnız bu konuda dikkat edilmesi gereken nokta, bu beş ülkenin kırılganlıklarının iflas riski taşımamasıdır. Kesinlikle Yunanistan tarzı bir erime yaşama ihtimalleri bulunmamaktadır. Bu kırılganlık sadece piyasada muhtemel bir güven eksikliğine sebep olacak seviyededir. Kırılgan Beşli ülkeleri mevcut makroekonomik dengesizliklerini giderdiklerinde yatırımcıları için daha güvenli bir hal alacaklardır.

KAYNAKÇA

AKEL, V., 2015. "Kırılgan Beşli Ülkelerinin Hisse Senedi Piyasaları Arasındaki Eşbütünlük Analizi", ErciyeS Üniversitesi İİBF Dergisi, 11 (24), ss. 76-96.

AKGEMCİ, E., 2011. "BRICS Ülkeleri Neyi Temsil Ediyor?", ATAUM e-BÜLTEN, 3, <http://bultenler.ankara.edu.tr/dergiler/49/947/sayi947.pdf> (08.11.2016).

AKGÜN, B., TEKİN, S. (Ed) vd., 2013. Gelişmekte Olan Ülkelerde Siyaset, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, Eskişehir, 230s.

AYAR, S., BRICS Kalkınma Bankası Ne Anlama Geliyor?, <http://www.sde.org.tr/tr/newsdetail/brics-kalkinma-bankasi-ne-anlama-geliyor/4052> (01.01.2017).

AYAYDIN, H., ve BALTACI, N., 2012. "Finansal Açıklık Sermaye Hareketliliği Tasarruf ve Yatırım İlişkisi: BRICS Ülkeleri Örneği", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14 (2), ss. 51-74

- BAL, H., ALGAN, N., MANGA, M. ve KANDIR, E., 2014. "Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: BRICS Ülkeleri ve Türkiye Örneği", Alp H. Gencer, International Conference on Eurasian Economies 2014, 1160, Üsküp-Makedonya: Beykent Üniversitesi, ss. 795-803.
- BARKER, A. T., 2013. "Which is More Durable: BRICs or MISTs?", World Journal of Social Sciences, 3(3), pp. 1-10.
- ÇAĞLAYAN, E., ÜN, T. Ve DAYIOĞLU, T., 2013. "Modelling Exchange Rate Volatility in MIST Countries", 4(12), ss. 260-269.
- ÇİVİ, E. ve ÇAVUŞGİL, S. T., 2001. "Yeni Dünya Düzeninde Güç Kazanan Ülkeler: Yükselen Ekonomiler", Celal Bayar Üniversitesi Yönetim Ve Ekonomi Dergisi, 7(1), ss. 113-128.
- EĞİLMEZ, M., 2014. "BRICS Bank", Kendime Yazılar, <http://www.mahfiegilmez.com/2014/07/brics-ulkeleri-brics-ksaltmas-yukselen.html>, (10.01.2016).
- ELMAS, B., ESEN, Ö., ve YURTTANÇIKMAZ, Z. Ç., 2011. "Yeni Dünya Düzeniyle Başlayan Değişim; Yükselen Ekonomilerin Çağı", https://www.researchgate.net/publication/292775147_Yeni_Dunya_Duzeniyle_Baslayan_Degisim_Yukselen_Ekonomilerin_Cagi, (24.12.2016).
- ERDEM, M., 2016. "BRICS Koşullu İhtiyat-Fonu Düzenlemesi: Hukuksal ve Kurumsal İnceleme", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7 (1), ss. 295-350.
- ERKAN, B., 2012. "BRIC Ülkeleri ve Türkiye'nin İhracat Uzmanlaşma ve Rekabet Düzeylerinin Karşılaştırmalı Analizi", Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (1), ss. 101-131.
- ERŞİN, F., 2014. "Yükselen Ekonomiler ve Kırılgan Beşli: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi, (1), ss. 43-51.
- GÜR, N., 2014. "Bir Uluslar arası Algı Oluşturma Çabası Olarak "Kırılgan Beşli" Kavramı, Seta Perspektif, (49), Nisan, ss. 1-6.
- GÜRSOY, S. ve EROĞLU, Ö., 2016. "Yükselen Ekonomilerin Pay Piyasaları Arasında Getiri ve Volatilité Yayılımı: 2006-2015 Yılları Arasında Yapılmış Bir Analiz", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF Dergisi, 3(5), ss. 16-33.
- HALİŞÇELİK, E., 2015. "Binyıl Kalkınma Hedefleri Ve Yoksul Odaklı Büyüme: Yükselen Ekonomiler Üzerine Ampirik Bir Analiz", Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- HART, C. 2014. "Investing from Within the Fragile Five Club", INVESTSA, issuu.com/cosa/docs/investsa_march (07.11.2016).
- KARATAŞ, M. ve DEVİREN, N. V., 2007. "Dünya Ekonomisine Yön Veren Yükselen Ekonomiler Ve Yakın Gelecekte Türkiye'nin Konumu", Akademik Araştırmalar Dergisi, (35), ss. 164-207.
- MAULEON, E. and DE FILIPPO, D., 2013. "Are the Bric and Mits Countries Improving Their Presence in the International Science?", 14th International Society of Scientometrics and Informetrics Conference, Austria: Vienna, pp.1868-1870.
- NARİN, M. ve KUTLUAY, D., 2013. "Değişen Küresel Ekonomik Düzen: BRIC, 3G ve N-11 Ülkeleri", ASO Dosya, Ocak/ Şubat, ss.31-50.
- SANDALCILAR, A., 2012. "BRIC Ülkelerinde Ekonomik Büyüme ve İhracat Arasındaki İlişki: Panel Eşbütünlük ve Panel Nedensellik", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17 (1), ss. 161-179.
- SHENG-JUN, Y., 2011. "Educational Policies and Economic Growth in BRICs: Comparative Perspectives", Journal of US-China Public Administration, 8 (2), ss. 188-197.
- TCKB (Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı), 2014. Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler, Ankara, 11s.
- TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı), 2015. 2015 Nisan Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu Gelişmeleri, Ankara, 7s.
- TMB (Türkiye Mütteahhitler Birliği), 2013. "Ekonomik NATO, BRICS Kalkınma Bankası ve Yeni Hegemonya Arayışlarına Doğru", Ankara, 20s.

- TUNCA, Z., “Küresel Ekonomideki Gelişmelerin Türkiye Ekonomisine Olası Etkileri”, <http://dosya.toprakisveren.org.tr/makale/2014-103-zaferardatunca.pdf>, (02.10.2015).
- USUL, A. R., vd., 2013. “Batı-Sonrası Dünyaya Doğru Türk Dış Politikası”, MÜSİAD Araştırma Raporları: 82, İstanbul.
- YALÇINKAYA, Ö. ve TEMELLİ, F., 2014. “Ekonomik Büyüme İle Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: BRICS ve MINT (1992-2013)”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19 (4), ss. 201-224
- YAVİLİOĞLU, C., 2016. “Çin Öncülüğünde Yeni bölgesel Finansal Mimari Oluşturma Çabaları: Tek Kuşak-Tek Yol Projesi, Maliye Dergisi, (170), ss. 9-12.
- YILDIZ, Ç., 2015. “Çin’in Uluslararası Finans Sistemine Cevabı: Asya Altyapı Yatırım Bankası”, ESAGEV, 2, <http://www.esagev.org/FileStorage/Article/97182079-AE9F-463A-B19A-937F798EBDE1.pdf> (09.11.2016).
- YILMAZ, E. Ve HUSAIN, S., M., 2012. “Hitting a BRIC Wall – MIST Countries Becoming the New BRICs?”, Institutionen för Ekonomi och Företagande Kandidatuppsats 15 hp, Södertörns Högskola, Swiss. <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=BN.CAB.XOKA.CD&country=#> (31.12.2016).
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=SL.UEM.TOTL.ZS&country=#>, (01.01.2017).
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=TX.VAL.TECH.CD&country=#>, (01.01.2017).
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&Topic=4#>, (01.01.2017).
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=wdi-database-archives-%28beta%29> (29.12.2016).
- <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators&Type=TABLE&preview=on#> (29.12.2016).
- http://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx (31.12.2016).